

Michelle Piergoelam

FOTO S ANDREAS TERLAAK

‘In Anansi zit een diepere laag’

Michelle Piergoelam is geïnteresseerd in de tradities en verhalen uit het geboorteland van haar ouders: Suriname. Ze maakte er meerdere fotoboeken over, maar kwam er nog nooit. Dit voorjaar zal ze het land voor de eerste keer bezoeken, samen met haar ouders.

Door onze medewerker **Rianne van Dijck**

In veel foto's van Michelle Piergoelam is het nacht. Een donkere, mysterieuze nacht. Bomen worden flauwtjes aangelicht door een bleke maan, een voorzichtig ochtendlicht probeert de duisternis te breken. Een vrouw struint rond tussen de bomen - verloren, ziet ze eruit. Een rots waar het licht op valt, oogt eerder als een abstract schilderij dan als een weergave van echte natuur. En is het niet donker en duister in haar beelden, dan hangt er mist, kringelt er rook tussen de takken omhoog, of zweven we onder water; in het troebele licht ontwaren we nog net een arm van een meisje - verdrinking, dood, is wat er door ons hoofd schiet.

Michelle Piergoelam (Rotterdam, 26) is

geïnteresseerd in sprookjes en mythen, en dan vooral in de herinneringen, tradities en verhalen die afkomstig zijn uit het geboorteland van haar ouders: Suriname. Het onderwatermeisje, een foto uit *I heard Water Holds a Secret* (2019), is een poëtische interpretatie van het verhaal van de Watramama, een mythische watergodin uit de Winti-traditie, die je verleidt af te dalen naar haar wereld.

Piergoelam studeerde in 2020 af aan Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag en maakte sindsdien al vier fotoboeken, vernuftig vormgegeven publicaties die ze onder andere financiert met haar werk voor modemerkm Hermès en andere commerciële opdrachtgevers, en waarvan een aantal

werd genomineerd voor diverse prijzen. In 2020 won ze de tweede prijs voor Storytelling bij de Zilveren Camera met haar afstudeerwerk *The Untangled Tales*, waarin ze onder andere het verhaal vertelt van Anansi, de spin die het opneemt tegen haar vaak veel machtigere tegenstanders en dankzij haar sluwheid altijd zegeviert.

„De verhalen over Anansi worden vaak verteld als kindersprookje, maar er zit een diepere laag in”, vertelt Piergoelam in een Zoom-gesprek. „De tot slaaf gemaakten die vanuit Afrika werden meegenomen naar Suriname moesten alles achterlaten, maar hun verhalen namen ze mee. Daarmee hielden ze een deel van hun eigen cultuur in stand. Het was ook een vorm

van verzet. Ze konden zo de slavendrijvers bespotten zonder dat die dat doorhadden. Je kan het zien als een codetaal, je zegt het een en bedoelt het ander. Dat geeft macht.”

‘Ach, laat ze maar praten’

Piergoelam begon zich tijdens haar studie fotografie te interesseren voor de cultuur van haar voorouders. „Thuis spraken we nauwelijks over Suriname, mijn ouders waren vijf en zes toen ze in 1973 naar Nederland kwamen. Ze zijn hier opgegroeid en nooit meer teruggegaan, ze hadden daar geen familie meer. Mij begon het steeds meer te fascineren: wat is mijn achtergrond, wat zijn de verhalen van onze voorouders?”

In *The Untangled Tales*, en ook in haar andere boeken *Maktub* (2022) en *Songs in a Strange Land* (2023), legt Piergoelam de nadruk op de vertelstructuur via codes in de Surinaamse cultuur - de verhalen, de liederen die gezongen werden in de botten, de handgebaren, kleding. In *The Untangled Tales* zien we als voorbeeld van die codetaal de angisa, de kleurrijke hoofddoek die Surinaamse vrouwen dragen en waarmee ze met de manier van vouwen boodschappen uitzenden - over recht en onrecht, hun gemoedstoestand, of simpelweg iets als ‘Wacht op mij op de hoek’ of ‘Ach, laat ze maar praten’. Als een van de oprichters van de stichting Tailors & Wearers, kennisplatform voor Afro-Surinaamse klederdracht, werkte Piergoelam in 2023 ook mee aan een tentoonstelling over de angisa, en er verscheen een boek. Het leverde *Tailors & Wearers* de Dutch Design Award in de categorie Fashion op, die in het najaar van 2023 werd uitgereikt tijdens de Dutch Design Week.

Giftige planten

Piergoelam is nog nooit in Suriname geweest - toen ze met haar projecten begon, kwam corona opzetten. Dit voorjaar gaat ze voor het eerst, samen met haar ouders.

Ze zal er in de voetsporen treden van Daniel Rolander, een Zweedse biologie-student die tijdens zijn reis naar Suriname van 1755 tot 1756 een gedetailleerd dagboek bijhield en een schat aan informatie verzamelde over het gebruik van planten door de verschillende Surinaamse bevolkingsgroepen. „Rolander was geschokt door de wreedheid van de slavernij. Hij beschrijft dat de inheemse bevolking en de tot slaaf gemaakten veel kennis van planten hadden, en dat ze die kennis soms inzetten om hun overheersers te vergiften. Ook hier zie je weer dat verzet niet openlijk kon plaatsvinden, maar dat tot slaaf gemaakten andere manieren verzonnen om zich tegen hun gevangenschap te verzetten.”

Tot nu toe creëerde Piergoelam de sfeer van tropische bossen en exotische natuur gewoon in Nederland. „Een treurwilg met z'n laaghangende takken in de nacht kan prima de suggestie wekken van een boom uit een regenwoud, ha ha. Straks kan ik eindelijk echt de bomen en planten fotograferen zoals die daar zijn.”

In 2024 wordt het werk van Michelle Piergoelam onder andere tentoongesteld bij ROOF-A Gallery in Rotterdam en in Verwey Museum Haarlem (oktober 2024-januar 2025).

Tot slaaf gemaakten verzonnen manieren om zich te verzetten: met zang, verhalen, of gif